

1924 16-7-1924

Reg No.

79

॥ श्रीनाथसदगुरुस्तोत्राणि ॥

११११२

व्यास मू. म.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
ગુજરાત કા.પો. રા.
૧૧૬૧૭૨,
પા. ૧૪૭

વર્મંત મુદ્રણાલયમાં ચીમનલાલ મશ્વરલાલ મહેતાએ છાપ્યું.
સિવિલ ઇન્સ્પીતાલ સામે—અમદાવાદ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગૂજરાતી કોપીરાષ્ટ્રિ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૫૭૨ ઘણીક

પુસ્તકનું નામ ૧૧૫૧ સ્વદેશી સંગ્રહ

વિષય ૫૨:૪૩૭

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ રામ

॥શ્રીનાથસદ્ગુરુસ્તોત્રાણિ॥

રચના

વ્યાસ મૂળશંકર મયારામ.

જૂનાગઢ. કાઠિયાવાડ.

પ્રકટકર્તા —

યાજ્ઞિક કરશનદાસ જુઠાલાલ. મેઢગા.

શેઠ ત્રિભુવન લાધાલાલ. જૂનાગઢ.

શેઠ સોમજી વાલજી. ખડીઆ.

‘ ધ્યાનમૂલં ગુરોર્મૂર્તિઃ પૂજામૂલં ગુરોઃ પદમ ।
મંત્રમૂલં ગુરોર્વાક્યં મોક્ષમૂલં ગુરોઃ કૃપા ॥ ’

શકે ૧૮૪૬ સ. ૧૯૮૦ ખ્રીસ્તાબ્દ ૧૯૨૮

અમદાવાદ, સિવિલ ઈન્જીનીયરીંગ કોલેજમાં,
ચીમનલાલ ઈશ્વરલાલ મહેતાએ છાપ્યું.

ન્યોંજાવર રૂ. ૦-૦-૬

મળવાનું ટેકાણું:—અવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ, ખીલખા.

॥ ૐ ॥

શ્રીસદ્ગુરુનો મહિમા.

“ સત્ એટલે ત્રણે કાળમાં વિનાશરહિત એકરૂપ રહેનાર જે બ્રહ્મતત્ત્વ તેનો અધિકારી શિષ્યને કારુણ્યમાત્રથી ઉપદેશ કરીને ગુ એટલે તેના અંતઃકરણમાં રહેલું જે બ્રહ્મતત્ત્વનું અજ્ઞાન તેને રુ એટલે અત્યંત નિવૃત્ત કરનાર તે સદ્ગુરુ કહેવાય છે; અથવા જે સત્ એટલે ત્રિકાલાબ્યાધ્ય ને ગુરુ એટલે નિરતિશય વ્યાપક થયા હોય તે સદ્ગુરુ કહેવાય છે. ”* આવા સદ્ગુરુ આ મહાલયંકર સંસારસાગરના અતિપ્રવીણ નાવિક છે. પૂર્વનાં અનેક સત્કર્મોવડે મુમુક્ષુતાને પામેલા જે જનો સાત્ત્વક્રીશ્રદ્ધાથી એમના ધર્મનાવમાં બેસે છે તે અવશ્ય સંસારસાગરને તરે છે. પરમાત્માની પ્રત્યક્ષ-મર્તિરૂપ આવા સદ્ગુરુનો મહિમા અપાર છે—અકથ્ય છે. બહુ પ્રાચીન કાળથી અદ્વાપિપર્યંત એ મહિમાનું ગાન થયાં કરે છે. શ્રીશ્રુતિભગવતીએ, સ્મૃતિઓએ, પુરાણોએ, શ્રી ધંધરાવતારોએ અને અનેક સંતપુરુષોએ એ પરમપાવન મહિમા ગાયો છે. જિજ્ઞાસુગ્રંથુઓ! તેનું થોડું આસ્વાદન કરો ! :—

“ તદ્વિજ્ઞાનાર્થં સ ગુરુમેવાભિગच्छेत्સમિત્પાણિઃ શ્રોત્રિયં
અહ્નનિષ્ઠમ્ ” ॥

શ્રીમુંડકોપનિષત.

તે આત્માના વિજ્ઞાનને અર્થે તે અધિકારી શિષ્ય હાથમાં સમિધ લઇને શ્રોત્રિય ને અહ્નનિષ્ઠ ગુરુનીજ સમીપ જાય.

“ यस्य દેવે પરા ભક્તિર્યથા દેવે તથા ગુરૌ ।

તસ્યૈતે કથિતા હ્યર્થાઃ પ્રકાશન્તે મહાત્મનઃ ॥”

શ્રીશ્વેતાશ્વતરોપનિષત.

* શ્રીઉપદેશમંથપાર્વતિ અંક ૩૪, મામાંથી અવતરણ.

જેને પરમાત્મામાં ઉત્કૃષ્ટ લક્ષિત હોય, અને જેવી પરમાત્મામાં ત્રેષ્ઠ લક્ષિત હોય તેવી પાતાના શુભમાં ત્રેષ્ઠ લક્ષિત હોય તે મહાત્માને આ ઉપદેશ કરેલા પ્રસિદ્ધ અર્થો અનુભવમાં આવે છે.

શ્રીયાગવલ્ક્યમુનિથી અભિજ્ઞાનને પામેલા મહારાજા જનક-વિદેહી તેમને નીચે પ્રમાણે વિનંતિ કરે છે.—

“ યાજ્ઞવલ્ક્ય યો નો ભગવન્નમયં વેદ્યસે નમસ્તે-
ઽસ્મિન્વમે વિદેહા અયમહમસ્મિ ॥ ” શ્રીગૃહ્યદાર્ણ્યકોપનિષત.

હે યાજ્ઞવલ્ક્ય ! હે ભગવન્ ! જે આપ અમને અભયદા
અભિજ્ઞાના ઉપદેશ કરો છો—અવિદ્યાનું આવરણ દૂર કરી માણાનું
આત્માનું ભાન કરાવો છો—તે આપને વિદ્યાના નિષ્ક્રયમાટે હું પ્રીત્તુ
શું આપુ ! તેથી આપને નમસ્કાર હો. આ વિદેહદેશે આપના
યથેષ ભાગને માટે હો, અને આ હું આપના દાસભાવવડે બિંધત છું.

શ્રીકૃષ્ણચંદ્રપ્રભુ પોતાના પ્રિયલક્ષ્મ અર્જુનને નીચે પ્રમાણે
ઉપદેશે છે:—

“ તદ્વિદ્ધિ પ્રણિપાતેન પરિપ્રશ્નન સેવયા ।

ઉપદેશ્યન્તિ તે જ્ઞાનં જ્ઞાનિનસ્તત્ત્વદર્શિનઃ ॥ ”

શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા.

શ્રોત્રિય ને અભિદર્શી પુરપો ને અભિજ્ઞાનનો તને ઉપદેશ કરશે.
તેમની પાસેથી તે અભિજ્ઞાન તું પ્રણિપાત. સેવા ને પુનઃ પુનઃ પ્રશ્ન
કરવાવડે જાણુ—પ્રાપ્ત કર.

વળી શ્રીપ્રભુએ શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતાના તેરમા અધ્યાયમાં જ્ઞાનનાં
મુખ્ય વીશ સાધનો ગણાવતાં આચાર્યોપાસનમ્* એટલે આચાર્ય-

* દક્ષિણમાં યથેષ શ્રીવિષ્ણુના અવતારરૂપે મનાયેલા પ્રસિદ્ધ
મહાત્મા શ્રીકૃષ્ણનેશ્વરમહારાજે શ્રીજ્ઞાનેશ્વરી ગીતામાં એક “આચાર્યોપાસન”

(સદ્ગુરુ)ની ઉપાસના-સેવા-ને પુનઃ પણ ગણાવી છે, અને પોતા-શ્રીએ પણ સાંદિપનીગુરુની અનન્યભક્તિભાવથી અનેક પ્રકારે-અરણ્યમાંથી કાઢના ભારા માથે ઉપાડી લાવવાની સુદ્ધા-સેવા કરી છે એ પુરાણપ્રસિદ્ધ વાત છે.

શ્રીઆચાર્યભગવાન-શ્રીઆદ્યશંકરાચાર્યજી-શ્રીસદ્ગુરુનો મહિમા નીચે પ્રમાણે ગાય છે:—

“દૃષ્ટાંતો નૈવ દૃષ્ટિભુવનજઠરે સદ્ગુરોજ્ઞાનદાતુઃ
સ્પર્શશ્ચેત્તત્ર કલ્પ્યઃ સ નયતિ યદહો સ્વર્ણતામશ્મસારમ્ ।
નો સ્પર્શત્વં તથાપિ ભિતચરણયુગે સદ્ગુરુઃ સ્વીયશિષ્યે
સ્વીયં સામ્યં વિધત્તે ભવતિ નિરુપમસ્તેન વાઽલૌકિકોઽપિ ॥”

શ્રીવેદાંતકેસરી.

ત્રણ ભુવનના ઉદરમાં જ્ઞાનદાતા સદ્ગુરુનું દૃષ્ટાંત-તેમના જેવું ખીજું કોઈ-કયાંઈ નજા જેવું. કદાચ સ્પર્શમણિને-પારસમણિને તેઓશ્રીના જેવો કદખીએ, પણ અહો ! તે માત્ર લોહાને સોનારૂપ બનાવે છે, લોહાને પોતારૂપ—સ્પર્શમણિરૂપ—બનાવતો નથી; અને શ્રી સદ્ગુરુ તો પોતાના ચરણયુગમાં આશ્રય કરીને રહેલા પોતાના શિષ્યને પોતાના સમાન બનાવી આપે છે, એટલે સદ્ગુરુ નિરુપમ છે, વા અલૌકિક છે.

શબ્દઉપર દર ઓવીઓ લખી છે ! સાધકોને તે અત્યંત મનનીય છે. તેમાંથી ૨ ઓવીઓનો અર્થ નીચે પ્રમાણે છે:—

“આ ગુરુસેવા સર્વ ભાગ્યોની જન્મભૂમિ છે; કારણ કે શોકથી મરત થયેલા પુરુષને તે બ્રહ્મસ્વરૂપ બનાવે છે.”

“જેને ગુરુભક્તિપર ખરેખર પ્રીતિ હોય છે તેની પાસે જગત્તને પૂરી નાંખે એટલું જ્ઞાન હોય છે.”

સરવંસાદિત્યવર્ધકં કષાંલચની જ્ઞાનેશ્વરીગીતામાંથી.

“ સમિદ્ધાનુપસર્પતાં પ્રતિદિનં તત્પાદુકે સેવ્યતામ ॥ ”

શ્રીસોપાનપંચક.

સદ્વિદ્વાન-શ્રોત્રિય અને બ્રહ્મનિષ્ઠ મહાપુરુષ-ની પાસે જાઓ, અને પ્રતિદિન તેમની પાદુકાઓનું સેવન કરો.

“ ગુરોરંધ્રિપદ્મે મનશ્ચેન્ન લગ્નં તતઃ કિં તતઃ કિં તતઃ કિં તતઃ કિમ્ ॥ ”

શ્રીશંકરાચાર્યકૃત ગુર્વપ્રક.

જો સદ્ગુરુનાં ચરણકમળમાં મન ન લાગ્યું તો વ્યવહારમાં ઉચ્ચ ગણાતું ધાતું મળ્યું તેથી શું ? તેથી શું ? તેથી શું ? તેથી શું ?

અન્યત્ર:—

“ રહૂગણેતત્તપસા ન યાતિ ન ચેજ્યયા નિર્વપણાદ્ ગૃહાદ વા ।
ન છન્દસા નૈવ જલાગ્નિમૂર્ચૈર્વિના મહત્પાદરજોભિષેકમ્ ॥ ”

શ્રીમદ્ભાગવત.

ભગવાન ભરતમુનિ કહે છે:—હે રહૂગણ ! મહાપુરુષના ચરણારવિંદની રજનો પોતાના મસ્તકપર અભિષેક થયા વિના એ પૂર્વ કહેલું બ્રહ્મજ્ઞાન તપવડે, યજ્ઞોવડે, ઝંન્યાસવડે, ગૃહસ્થાશ્રમના પાત્રનવડે, વેદાભ્યાસવડે અથવા જલ (વરુણ) અસિ કે સૂર્યની ઉપાસનાવડે કે તત્ તત્ અંબધિ કર્મોવડે પ્રાપ્ત થતું નથી.

“ નિરપેક્ષં મુનિં શાંતં નિર્વૈરં સમદર્શનમ્ ।

અનુવ્રજામ્યહં નિત્યં પૂજેયમંધિરેણુભિઃ ॥ ” શ્રીમદ્ભાગવત.

શ્રીભગવાન કહે છે:—કોઈપણ વસ્તુની અપેક્ષારહિત, શાંત, દૈરરહિત અને સર્વત્ર સમદર્શી એવા મુનિ (મતનશીલ પુરુષ) ની પાછળ પાછળ હું જાઉં છું, કે જેથી તેમનાં ચરણારવિંદની રજવડે પાવન થાઉં.

“ મહસ્તેષાં દ્વારમાહુર્વિમુક્તેઃ ॥ ” શ્રીમદ્ભાગવત.

મહાપુરુષની સેવાને મુક્તિનું દ્વાર કહ્યું છે.

“યસ્ય સાક્ષાન્નગવતિ જ્ઞાનદીપપ્રદે ગુરૌ ।

મર્ત્યાસન્નીઃ શ્રુતં તસ્ય સર્વં કુંજરશૌચવત્ ॥”

શ્રીમદ્ભાગવત.

જ્ઞાનરૂપ દીપકને આપનાર પ્રત્યક્ષ ભગવત્પરવરૂપ સદ્ગુરુમાં જે શિષ્યની મનુષ્યપણાની મિથ્યા બુદ્ધિ છે—જે સદ્ગુરુને ભગવાનરૂપે ન માનતાં મનુષ્યરૂપ માને છે—તેનું સાંભળેલું બધું હાથીના સ્નાનજેવું મિથ્યા થાય છે.

“ગુરુર્બ્રહ્મા ગુરુર્વિષ્ણુર્ગુરુર્દેવમહેશ્વરઃ ।

ગુરુરેવ પરબ્રહ્મ તસ્મૈ શ્રીગુરુવે નમઃ ॥” શ્રીગુરુગીતા.

ગુરુ બ્રહ્મા છે, ગુરુ વિષ્ણુ, છે, ગુરુ મહેશ્વરદેવ—શંકર—છે, અને ગુરુજ પરબ્રહ્મ છે; તે શ્રીગુરુને નમસ્કાર.

ભગવાન વાલ્મીકિમુનિએ યોગવાસિષ્ઠ મહારામાયણ પૂરું કરતાં છેવટ નીચેનો શ્લોક મૂકી મંગલાચરણ કર્યું છે:—

“બ્રહ્માનંદં પરમસુખંદં કેવલં જ્ઞાનમૂર્તિ

ઘંઘ્રાતીતં ગગનસદૃશં તત્ત્વમસ્યાદિલક્ષ્યમ્ ।

एकं नित्यं विमलमचलं सर्वधीसाक्षिमूर्तं

भावातीतं त्रिगुणरहितं सद्गुरुं तं नमामि ॥”

જે બ્રહ્મરૂપ આનંદવાળા, શિષ્યોને પરમસુખ આપનારા અવિદ્યાથી રહિત, જ્ઞાનસ્વરૂપ, સર્વદ્વંદ્વોથી પર, આકાશના જેવો નિર્દોષ, તત્ત્વમસિ—તે તું છે—ઈત્યાદિ મહાવાક્યોના લક્ષ્યાર્થરૂપ, એક, ત્રણે કાલમાં રહેનારા, સર્વ પ્રકારના મેલથી રહિત, ચલાયમાન-

પણાથી રહિત, સર્વ પ્રાણીઓની બુદ્ધિના સાક્ષારૂપ, છ પ્રકારના ભાવવિકારોથી પર, ને ત્રણ ગુણોથી રહિત છે તે સદ્ગુરુને હું નમું છું.

“ ગુરુકે વચન પ્રતીતિ ન જોઈ, મ્વપ્ને હુ સુગમ ન સુખસિદ્ધિ તેહી ॥ ”
શ્રીતુલસીદૃત રામાયણ.

ગુરુના વચનમાં જેને વિશ્વાસ નથી તેને સ્વપ્નમાં પણ સુખની પ્રાપ્તિ સુલભ નથી.

“ બંદાં ગુરુપદકંજ કૃપાસિંધુ નરરૂપહરિ ।
મહામોહતમપુંજ જાસુ વચન રવિકરત્તિકર ॥ ”

શ્રીતુલસીદૃત રામાયણ.

કૃપાના સાગર અને મનુષ્યરૂપે હરિ એવા ગુરુનાં ચરણકમળને હું નમસ્કાર કરું છું, કે જે ગુરુનાં ઉપદેશવચનો મહામોહરૂપ અંધ-કારના સમૂહનો નાશ કરવામાં સૂર્યકિરણોના સમૂહજેવાં છે.

“ સદ્ગુરુ પશુતેં માનસ કરે, માનસતેં સિદ્ધ હોય ।
દાદુ સિદ્ધતેં દેવતા, દેવ નિરંજન હોય ॥ ” દાદુજી.

સદ્ગુરુ શિષ્યને પ્રથમ પશુમાંથી મનુષ્ય બનાવે છે—પામરપણા-માંથી તેને વાસ્તવિક મનુષ્યત્વ આપે છે. પછી સદ્ગુરુની કૃપાથી અભ્યાસ કરતાં તે મનુષ્યમાંથી સિદ્ધ થાય છે, અને દાદુજી કહે છે કે સદ્ગુરુની મહાકૃપાથી તે સિદ્ધમાંથી ઈશ્વરસ્વરૂપ થાય છે, અને ઈશ્વરસ્વરૂપમાંથી તે નિરંજનસ્વરૂપે—બ્રહ્મસ્વરૂપે—સ્થિતિ કરે છે.

* * * * *

“ વાણી ન શકે વરણવી, સદ્ગુરુતાણું સ્વરૂપ;
બુદ્ધિબળ પહોંચે નહિ, ઉપમારહિત અનુપ. ”

* * * * *

“ ગુરુપદપંક્તિ પૂજતાં, ચૌદ લોક પૂજાય;
શિવ વિરંચી ને સારંદા, ગુરુના જશ ગાય.
અંતઃકરણ હોય ડિંચળાં, જડતિમર ટળી જાય,
સરવે લાગે સુજવા, પદરજમહિમાય.
જપ તપ તીરથ જોગનું, ફળ જે કહેવાય;
પ્રીતમ સદ્ગુરુ સેવતાં, તે તો સરવે થાય. ”

પ્રીતમદાસ.

“ જ્ઞાન ગુકર બિડાલ ખર, તેના ટોળાનો જે જંત;
તેને મેલે હરિ કરી, જે મળે સદ્ગુરુ સંત.
આકાશથી આધેરું જે પદ, મનવાણીને અગમ્ય;
તેનો લક્ષ્ય આપી શકે, તે માટે ગુરુ તે બ્રહ્મ. ”

અખો લક્ષ્મી.

શ્રીનૃસિંહજયંતી, સં. ૧૯૮૦

અમદાવાદ.

}

લિ. ૦
શ્રીસદ્ગુરુપાદપદ્મરજોક્તિ
માણિક્યવર્મા.

પ્રસ્તાવ.

સનાતનધર્મના ધુરંધર ઉપદેશક, મહાયોગીશ્વર, વેદાંતનાં પ્રસ્થાનત્રય—શ્રીઉપનિષદો, શ્રીવેદાંતસૂત્રો ને શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા—તથા યોગદર્શન અને સાંખ્યદર્શન આદિ અનેક ધર્મગ્રંથોનાં સત્તીક ભાષાંતરોવડે તેમજ કર્મ ઉપાસના ને જ્ઞાનમંબંધિ અનેક સ્વતંત્ર ગ્રંથો ને લેખોવડે ગુજરાતગિરામાં જિજ્ઞાસુઓને ધર્મજ્ઞાનનો બહોળો લાભ આપનાર, આશરે ૩૫ વર્ષથી જેમની ભવ્ય ધર્મોપદેશધારા વહી રહી છે એવા, કાઠિયાવાડમાં લિન લિન સ્થળે—બીલખા, પોરબંદર, મોજહડ, લીંબુડા, ધ્રાકા ને વઢવાણમાં—આનંદાશ્રમો સ્થાપી યોગ્ય સાધકોને ધાર્મિક અભ્યાસનો લાભ લેવડાવનાર, લિન લિન સ્થળના જિજ્ઞાસુ જનોની વિનિતિપરથી તે તે સ્થળે ગુજરાત કાઠિયાવાડ ને સિંધમાં (કરાચી) અનેક વાર પ્રવાસ કરીને પોતાનાં મનોહર વ્યાખ્યાનોવડે શ્રોતાજનોને ધર્મબોધનો અપૂર્વ લાભ આપનાર, પોતાના સંગઘમાં આવતી ચારે વર્ણુની પ્રજાને સ્વધર્મકર્મમાં જગત્ કરનાર અને તેમાં પણ પોતાનું દ્વિજત્વ ભૂલી ગયેલા અનેક ક્ષત્રિયવૈશ્યોને ખાસ કરીને વૈદિક કર્મમાં પ્રેરનાર, ભારતવર્ષીય ઔદીચ્ય બ્રહ્મસમાજના કાયમના માનનીય પ્રમુખ, વિદ્યાર્થિભવનો સ્થાપીને તથા અન્ય રીતે વિદ્યાર્થીઓને સાહાય્ય કરનાર, દૈવી-અંપત્તિઓના સમૂહવડે સ્વાભાવિકવિભૂષિત, પરમઅવસ્થિત ને પરમ-ઉદ્યોગી રહી આદર્શ ધાર્મિક જીવન ગાળનાર,—સંક્ષેપમાં મૃતપ્રાય થયેલા નિષ્ક્રમકર્મમાર્ગનો, શુદ્ધ ભક્તિમાર્ગનો, ધ્યાનરૂપ યોગ-માર્ગનો અને વેદાંતજ્ઞાનમાર્ગનો પુનરુદ્ધાર કરી ગુજરાતકાઠિયાવાડને

નવું શુદ્ધ વ્યાવહારિક તથા ધાર્મિક જીવન આપનાર ધર્મની પ્રત્યક્ષ મૂર્તિરૂપ નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચર્યાશ્રમસ્થ પૂજ્યપાદ બ્રહ્મનિદ્ધરિષ કૃપાસિંધુ સદ્ગુરુપરમાત્મા શ્રી શ્રી ૧૦૮ શ્રીમન્નથુરામશર્મા આચાર્યજી, એઓશ્રીનાં ત્રણ મંદૃત સ્તોત્રો દીકાસહિત અત્ર પ્રસિદ્ધ થાય છે.

એ સ્તોત્રો પરમભગવદ્ભક્ત તથા ધર્મોપદેષાતરીકે સોરઠમાં પ્રખ્યાતિ પામેલા, વયોવૃદ્ધ છતાં ધર્મકાર્યમાટે બહુ ઉત્સાહી, જૂનાગઢ તથા કેશોદમાં અષ્ટોત્તરશત પારાયણુ આદિ મોટા ધાર્મિક પ્રસંગોને લાવિક જનોને લાલ આપનાર, શ્રદ્ધાળુ મનુષ્યોની પ્રાર્થનાથી અનેક સ્થળે શ્રીમદ્ભાગવતની પારાયણુવડે ભક્તિમાર્ગનું પોષણ કરનાર, લિન્ન લિન્ન જિજ્ઞાસુઓની રુચિ પ્રમાણે લિન્ન લિન્ન ધાર્મિક ગ્રંથોનું શ્રવણ કરાવીને તથા અન્ય રીતે ભક્તિ તથા વેદાંત આદિના ઉપદેશ-વડે તેમને સ્વધર્મમાં પ્રોત્સાહન કરનાર, કેશોદમાં તથા જૂનાગઢમાં આશ્રમે સ્થપાવીને તથા સદાનત આદિની વ્યવસ્થા કરાવીને વિદ્યા-ર્થીઓ અને સાધુસંતો આદિને સગવડ અપાવનાર, અનેક શાસ્ત્રોના જ્ઞાતા છતાં બહુ સાદા બહુ સરલ ને અત્યંત નિરભિમાની હોવાથી તથા સર્વદા પ્રભુપરાયણ રહેવાથી ભાવિક લોકોમાં શ્રીનૃસિંહમહેતાના જેવા ગણાતા, અને જ્યાં ત્યાં “વ્યાસબાપા”ના ઉપનામથી પ્રસિદ્ધ જૂનાગઢનિવાસી પૂજ્ય વિપ્રવર્ય શ્રીમાન્ મળશંકર મયારામ વ્યાસ એમણે કેટલાંક વર્ષો પહેલાં રમ્યા હતાં: ને તે પૂર્ણિમાના મહોત્સવ-પ્રસંગે શ્રી બીલ્લખા-આનંદાશ્રમમાં પૂજ્યચરણ સદ્ગુરુપરમાત્માશ્રીના મહાપૂજનસમયે સભામાં ગાયાં હતાં. વર્તમાનમાં તે પ્રસિદ્ધ કરવાની પૂજ્ય વ્યાસજીની શુભેચ્છા તથા સન્મનને વધાવી લઇને સ્વપરના કલ્યાણની ભાવનાથી શ્રીસદ્ગુરુભક્તિના વિસ્તારને અર્થે શ્રીયુત કરશનદાસ જૂહાભાઈ યાત્રિક, મેંદરડા; શ્રીયુત ત્રિભુવન લાધાભાઈ,

જૂનાગઢ; અને શ્રીયુત સોમજી વાલજી, ખડીઆ; એ ત્રણ ગૃહસ્થોએ તે પોતાને ખર્ચે છપાવીને પ્રસિદ્ધ કર્યાં છે.

આ સ્તોત્રો સુધારીને વિશુદ્ધ કરવામાં કુંતિયાણાનિવાસી સસ્કૃત-કવિ શ્રીમાન્ ગિરિન્નશંકર નારણજી વૈદ્યરાજે, તથા “અમદાવાદ-સસ્કૃત સાહિત્યવર્ધક કાર્યાલય”ના શાસ્ત્રીજી શ્રીમાન્ ગિરિન્નશંકર મયાશંકર જ્ઞાનનગરનિવાસીએ શ્રમ લીધો છે તે માટે તેમનો સપ્રેમ આભાર પ્રદર્શિત કરવામાં આવે છે.

અનવધિ દુઃખોથી ભરેલા આ ભવસાગરમાંથી તારનારા ઔત્રિય, બ્રહ્મનિષ્ઠ ને પરમકરુણાળુ શ્રીસદ્ગુરુ બહુ દુર્લભ છે. તેમનો મહિમા વર્ણવ્યો જાય તેમ નથી. વેદાદિ સત્શાસ્ત્રોએ તથા અનેક સત્પુરુષોએ એ મહિમા બહુ બહુ પ્રકારે ગાયો છે તેનું સ્વરૂપ દિગ્દર્શન આ પુસ્તકના આરંભમાં કરાવ્યું છે: અમૃતપાન કરતાં સંતોષ થાય તેમ નથી, અને સુજોને થોડું પણ ઘણું છે, એટલે અત્ર વધારે વિસ્તાર કર્યો નથી. કારુણ્યમૂર્તિ શ્રીમહેશ્વરની કૃપાથી સર્વે પુણ્યશાળી જનો પોતપોતાના શ્રીસદ્ગુરુની ભક્તિવડે વ્યવહારપરમાર્થ જાનેનું કલ્યાણ સાધી પરમસુખભાગી થાઓ એવી શુભેચ્છાસાથે આ પ્રસ્તાવ પૂર્ણ કરું છું.

અક્ષયતૃતીયા, સં. ૧૯૮૦

અમદાવાદ.

લિ.

શ્રીસદ્ગુરુપાદપદ્મરત્નોક્તિ
માણિક્યવર્મા.

अनुक्रमणिका.

विषय.	पृष्ठांक.
श्रीसद्गुरुनो महिमा.	२
प्रस्ताव.	८
श्रीनाथजन्मसंगलस्तोत्रम्...	१
श्रीनाथगुरुचारित्र्यस्तोत्रम्.	८
श्रीनाथगुरुमाहात्म्यस्तोत्रम्.	१७

॥ श्रीनाथसद्गुरुस्तोत्राणि ॥

॥ श्रीनाथजन्मમંગલસ્તોત્રમ્ ॥

[૧]

ब्रह्मविष्णुशिवान्नत्वा वच्मि नाथगुरोः स्तवम् ।

जन्ममंगलनामानं सांख्ययोगैकदर्शिनः ॥ १ ॥

શ્રીબ્રહ્મા, શ્રીવિષ્ણુ અને શ્રીશંકરને નમસ્કાર કરીને
સાંખ્ય-જ્ઞાન, તથા યોગ—નિષ્કામકર્મયોગ—એ બંનેનું
એકત્વ જોનારા (અધિકારપરત્વે સાધનોમાં લિખતા
છતાં મોક્ષરૂપ ફલમાં બંનેની એકતા જોનારા) શ્રીનાથ-
સદ્ગુરુનું—પૂજ્યચરણ આચાર્યપ્રવર શ્રી શ્રી ૧૦૮ શ્રીમન-
નથુરામશર્મા આચાર્યજીનું જન્મમંગલનામનું સ્તોત્ર
કહું છું. ૧

सद्धर्माचार्यरुद्रः कृतयुग उदितो दक्षिणामूर्तिसंज्ञ-

ज्ञेतायां द्वापरेऽसौ भुक् इति गदितो ज्ञानदाता शिवोऽभूत् ।

ઘોરે તદ્વત્કલૌ તુ પ્રથિતગુણગણઃ શંકરાચાર્યવર્યો
ભૂયઃ શ્રીનાથશર્મા પ્રકટિત્ત્વમ્ ઇહ વઃ શાંતિદઃ સ્તાચ્છિવઃ સઃ॥૨॥

આદિ એવા જે શિવ, તે યુગયુગપ્રત્યે સદ્ધર્માચાર્ય-
રૂપે અવતાર ધારણ કરે છે. પ્રથમ કૃતયુગમાં (સત્-
યુગમાં) બ્રહ્માથકી રુદ્ર થયા, ત્રિતાયુગમાં શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ-
નામે થયા, અને એજ જ્ઞાનદાતા શિવ દ્વાપરયુગમાં શુકદેવ-
નામે કહેવાયા. તેજ પ્રમાણે ઘોર કલિયુગમાં તે અહિં
ભૂતલમાં પ્રથમ વિસ્તારયુક્ત ગુણસમૂહ છે જેનો એવા
શ્રેષ્ઠ શ્રીશંકરાચાર્ય થયા, અને પુનરપિ એજ શંભુ શ્રી-
નાથશર્માસદ્ગુરુરૂપે પ્રકટ થયા છે. તે શ્રી સદ્ગુરુ તમો
સૌને શાંતિદાતા હો. ૨

શ્રીસદ્ગુરોર્જન્મદેશનિર્દર્શનમ્ ।

ભૂમૌ સુરાષ્ટ્રપ્રથિતપ્રદેશે જ્ઞાલાકુલક્ષત્રિયમુખ્યરાજ્યે ।
નૃપાવટંકાંકિતવાટિકાખ્યે સદ્ગત્તિવૈરાગ્યવિવેકસેવ્યે ॥૩॥

શ્રીસદ્ગુરુના જન્મદેશનું નિર્દર્શનઃ—

આ પૃથ્વીને વિષે પ્રસિદ્ધ એવા સુરાષ્ટ્ર-સૌરાષ્ટ્ર-
કાઠિયાવાડ-દેશવિષે, સદ્ભક્તિ તથા વિવેકવૈરાગ્ય જેમાં
સેવન કરવાયોગ્ય મનાય છે એવી, રાજાની આલા અવટંકથી
(ઓડકથી) ઓળખાતી આલાવાડમાં, ક્ષત્રિયોમાં મુખ્ય
એવા જ્ઞાલાકુલના રાજ્યમાં,—૩

જન્મગ્રામકથનમ્ ।

મોક્ષપ્રાપ્તિપદપ્રદે સુવિમલે બ્રહ્મેશવિષ્ણુપ્રિયે
સદ્વર્ણાશ્રમિભિઃ સ્વધર્મનિરતૈઃ પુણ્યૈર્જનૈઃ સેવિતે ।
મૌંજીધારકસદ્બૃહદ્વ્રતજુષાં વાસેન મૌંજીધર—
શ્રેત્યર્થાવહનામકે સુસ્વકરે ગ્રામે સુતીર્થોપમે ॥ ૪ ॥

જન્મના ગામનું કથન.

મોક્ષની પ્રાપ્તિ કરાવનાર બ્રહ્મપદને આપનાર, અતિ-
નિર્મલ, બ્રહ્મા વિષ્ણુ ને શંકરને પ્રિય, સ્વધર્મમાં પ્રીતિ-
વાળા અને પવિત્ર એવા પ્રશસ્ત વર્ણાશ્રમી જનોવડે સેવા-
યેલા, પ્રશસ્ત બ્રહ્મચર્યને સેવનાર અને મુંજ ધાસની કટિ-
મેખલાને ધારણ કરવાથી જેઓ મૌંજીધર કહેવાય છે એવા
બ્રહ્મચારીઓના નિવાસવડે અર્થાનુસાર નામવાળા મૌંજીધર
(મોજીદડ) નામના સુખદાયક અને તીર્થોપમ પવિત્ર
ગામવિષે,—૪

જન્મવર્ષમ્ ।

શાકેઽબ્દે નૃપશાલિવાહનકૃતે રાષ્ટ્રાચલોર્વીમિતે
સંવાદિક્રમવાસવાંકકુમિતે ચાન્દે પ્રમોદાભિષે ।
માર્તઙ્ગાયનદાસિણે શરદૃતૌ પુણ્યપ્રદે પાવને
કન્યાસંક્રમિતે રવાવિતિ શુભે યૌતિઃશુચૌ વત્સરે ॥૫॥

જન્મવર્ષ.

શાલિવાહનશાકે ૧૭૮૦, વિક્રમસંવત ૧૬૧૪, પ્રભોદ-
નામે સંવત્સર, દક્ષિણાયનના સૂર્ય, પુષ્યપ્રદ પવિત્ર-નિર્મળ
શરદ્ઋતુ અને કન્યાસંક્રાંતિના સૂર્ય એ રીતે જ્યોતિષ-
પ્રમાણે પવિત્ર અને શુભ વર્ષમાં,—૫

જન્મસમય: ।

માસેષે સિતપક્ષવદ્ન્યુપરિગાયાં વેદસંખ્યાતિથૌ
દ્વીશર્ષોપરિમૈત્રમે રવિદિને તુર્યેઽમ્બિકારાત્રિકે ।
યોગે પ્રીત્યુપરિસ્થ આયુરભિધે કાલે દ્વિમૌહર્તિકે
વાણિજ્યે કરણે સ્થિરે તુ વૃષમે લગ્ને મુશાંતિપ્રદે ॥૬॥

જન્મસમય.

આસો માસમાં શુકલપક્ષની તિથિ ત્રીજ ઉપરાંત
ચાથે, વિશાખા ઉપરાંત અનુરાધા નક્ષત્રમાં, રવિવારે, દેવીની
નવરાત્રિની ચાથી રાત ચાર ઘડી જતાં, પ્રીતિઉપરાંત
આયુષ્માન્ યોગમાં, વાણિજ્ય કરણમાં અને સ્થિર તથા
શાંતિ દેનારા વૃષભ લગ્નમાં,—૬

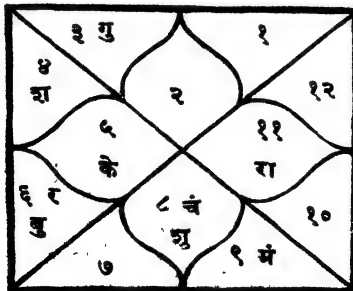
બુદ્ધિસ્થાનગતે બુધે ચ મિહિરે રંધ્રસ્થમૌમે તથા
જાયાસ્થાનગતે વિધૌ ચ મૃગુજે દ્રવ્યસ્થિતે મીષપતૌ ।
મંદે ચોપગતે તુ બંધુભવને રાહૌ ચ કર્માલયે
કેતૌ તુર્યગતે તથોત્તમવિષે દેવર્ષિર્હર્ષપ્રદે ॥ ૭ ॥

પાંચમા સ્થાનમાં રવિ અને બુધ, આઠમા સ્થાનમાં મંગળ, સાતમા સ્થાનમાં ચંદ્ર અને શુક્ર, બીજા સ્થાનમાં ગુરુ, ત્રીજા સ્થાનમાં શનિ, દશમા સ્થાનમાં રાહુ, અને ચોથા સ્થાનમાં કેતુ એ પ્રકારે લિખ્ત લિખ્ત સ્થાનમાં લિખ્ત લિખ્ત ગ્રહો આવેલા હતા એવા દેવોને તથા ઋષિઓને હર્ષ આપનાર ઉત્તમ દિવસે,*-૭

જાતિકુલગોત્રાદિવર્ણનમ્ ।

શુક્લો વેદયજુર્વિભાતિ મુકુલે શાખા ચ માધ્યન્દિની
યુક્તા વાજસનેયિકી સુવિતતા ગોત્રં વરં કુત્સસમ્ ।
માંધાતાંડગિરસર્ષિકૌત્સવરવત્યૌદિચ્યવિપ્રોત્તમે
ભૂપાસેવિતરાજવલ્લભકુલે ષટ્કર્માનિત્યેહિતે ॥ ૮ ॥

* સદ્ગુરુવર્ધ મહાત્મા શ્રી શ્રી ૧૦૮ શ્રીમન્નાથશર્માની
(નથુરામશર્માની) જન્મકુંડલી નીચે પ્રમાણે:—

ભતિ કુળ ગોત્રાદિનું વર્ણન.

વિપ્રોમાં ઉત્તમ એવા ઔદિચ્યવિપ્રના ઋષિ કૌત્સ આંગિરસ તથા માંધાતા એ ત્રણ પ્રવરવાળા જે સત્કુલમાં શુકલયજુર્વેદ શોભી રહ્યો છે, જેની વિસ્તારવાળી ઉત્તમ માધ્યન્દિની શાખા છે, ને જેનું ઉત્તમ કુત્સસ ગોત્ર છે એવા પટ્કર્મમાં પ્રીતિવાળા તથા રાબ્દઓએ સેવેલ રાજ-વડલલ (રાવળ) કુળમાં,—૮

દેવીનંદકુમારિકોદરગતઃ પીતાંબરસ્યાત્મજઃ

પૂર્ણાનંદમયો યથાશ્વિલકલો રાકાનિશાયાં સશી ।

તદ્વત્પાદુરભૂત્સ્વયં કરુણયા શર્મોત્તરઃ શ્રીનથુર્

નાથસ્વીકૃતનાથશર્મકુરોર્જન્મોત્સવઃ કીર્ત્યતે ॥૯॥

દેવી નંદકુંવર માતાના ઉદરમાં ખિરાજમાન, રાવળ પીતાંબરજીના પુત્ર, પ્રથમ શ્રીનથુરામશર્મા અને પાછળથી નવ નાથ યોગીઓએ સ્વીકારેલા શ્રીનાથશર્મા એવા નામથી પ્રસિદ્ધ સદ્ગુરુ પૂર્ણિમાની રાત્રિએ જેમ પૂર્ણ-સોળ-કળા-યુક્ત ચંદ્રનો ઉદય થાય તેમ પૂર્ણાનંદમય સ્વરૂપે કરુણા-વડે સ્વેચ્છાથી પ્રકટયા તે સદ્ગુરુશ્રીનો જન્મોત્સવ કહેવાય છે. ૯

જન્મોત્સવવર્ણનમ્ ।

સુમંગલે દૈશિકજન્મકાલે મુરાંગના ભૂમિતલં પ્રયાતાઃ ।

ઈન્દ્રાદિદેવાઃ સહ સિદ્ધનાયૈશ્વર્યઃ પ્રયત્નેન ચ પુષ્પદૃષ્ટિમ્ ॥૧૦॥

જન્મોત્સવવર્ણન.

શ્રીસદ્ગુરુના સુમંગલ જન્મસમયે દેવતાઓની સ્ત્રીઓ મંગલ ગીતો ગાવા માટે પૃથ્વીઉપર આવી. ઇંદ્રાદિક દેવો પણ આવ્યા, અને તે સર્વેએ નવ નાથ તથા સિદ્ધોએ મહિત પ્રયત્નવટે—આદરપૂર્વક—દિવ્ય પુષ્પોની વૃષ્ટિ કરી. ૧૦ સ્મૃત્યાખ્યદેવ્યો નનૃતુઃ પ્રહર્ષિતા જગુશ્ચ ગીતં સહ વેદબંદિભિઃ ।

ચક્રુઃ સ્તુતિં શાસ્ત્રપુરાણસાધવઃ સ્તોત્રૈઃ સુપદ્યૈર્મુનયો મહર્ષયઃ ૧૧

અત્યંત હર્ષ પામેલી સ્મૃતિઓરૂપી આસનાઓ વેદરૂપી બંદીજનોની સાથે નાચવા તથા ગાવા લાગી; અને શાસ્ત્રો તથા પુરાણોરૂપી સંતો, તેમજ મુનિઓ અને મહર્ષિઓ સારાં પદ્યવાણાં સ્તોત્રોવટે સ્તુતિ કરવા લાગ્યા. ૧૧

ફલશ્રુતિઃ ।

કૃતં પ્રસાદાન્નવનાથજાઘ—

ચ્છ્રીનાથશર્મસ્તવનં વરણ્યમ્ ।

ઇદં સુભક્ત્યા જનિમંગલાખ્યં

શ્રુત્વા પઠિત્વા પદમેતિ પુણ્યમ્ ॥ ૧૨ ॥

इति श्रीजीर्णदुर्गनिवासिना मूलशंकरव्यासेन कृतं
श्रीनाथजन्ममंगलस्तोत्रं समाप्तम् ॥

ફળનું શ્રવણ.

નવ નાથોથી પ્રાપ્ત થયેલા પ્રસાદવટે શ્રીમન્નાથગુરુનું જે

આ જન્મમંગલ નામનું શ્રેષ્ઠ સ્તોત્ર સદ્ભક્તિથી રચ્યું છે તેનું શ્રવણ તથા પાઠ કરવાથી શ્રદ્ધાળુ મનુષ્ય પવિત્ર મોક્ષ-પદને પામે છે. ૧૨

એ પ્રમાણે શ્રીજૂનાગઢનિવાસી વ્યાસ મૂલશંકર-કૃત શ્રીનાથજન્મમંગલ એ નામનું સ્તોત્ર પૂર્ણ થયું.

ॐ

॥ શ્રીનાથગુરુચારિત્ર્યસ્તોત્રમ્ ॥

[૨]

સ્તોત્રપ્રાદુર્ભાવનિમિત્તઃ—

“ આ કૃતિ કર્તાએ પોતાનું પાંડિત્ય પ્રકટ કરવા, વા પૂજ્યચરણ શ્રીનાથશર્માપ્રતિનો કેવળ પોતાનો પૂજ્ય-ભાવ પ્રદર્શિત કરવા કરી હોય, એવાં કારણોનો લેશ પણ નથી; તેમજ કોઈ સદ્ગૃહસ્થની પ્રેરણાદ્વારા તેમના ચિત્ત-રંજનાર્થે કરી છે એવું પણ કંઈ નથી; પરંતુ કેવળ અંતઃકરણના નિર્મળ ભક્તિભાવે દૈવી પ્રેરણાથીજ આ કૃતિનો ઉદ્ભવ થયો છે એમ પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક કહેવામાં કર્તાને લેશ પણ સંકોચ નથી, વા તેમાં કાંઈ અતિશયોક્તિ નથી.”

પૂર્ણાનંદમયે સ્વધામનિ શિવે સત્યેઽવ્યયે ચિન્મયે

નિત્યે નિઃકલ ઉજ્જ્વલે રમયતે સ્વાત્માનમેવાત્મના ।

કૈલાસે વટમૂલસંસ્થિતગુરુઃ શ્રીદક્ષિણામૂર્તિક-

સ્તસ્યાત્રાપ્યવતારકારણમિદં સંક્ષિપ્ય સંકથ્યતે ॥૧॥

કૈલાસમાં ભદ્રવડના મૂલસમીપ સારી રીતે સ્થિતિ
રીતે રહેલા શ્રીદક્ષિણામૂર્તિપ્રભુ, કે જે પૂર્ણાનંદમય,
કલ્યાણસ્વરૂપ, સત્ય, અવિકારી, નિત્ય, નિષ્કલ વા નિર્ગુણ
અને ઉજ્જવલ-પ્રકાશમાન-એવા પોતાના ચૈતન્યસ્વરૂપ
બ્રાહ્મવિષે પોતાના આત્માને આત્માવડે રમાડી રહ્યા છે, તે
શ્રીદક્ષિણામૂર્તિભગવાનના આ પૃથિવીઉપર થયેલા અવ-
તારનું કારણ અહિં સંક્ષેપમાં કહેવાય છે. ૧

સદ્વિદ્યાપારિપંથિર્ભિર્બહુતરૈર્વેદાર્થ ઉચ્છેદિત

સાક્ષાદ્ બ્રહ્મપરાત્મતાસિપરમે સત્સાધને ધ્વંસિતે ।

કર્મોપાસનબોધયોગતપસાં ધર્મે પ્રણેષ્ટે કલૌ

તાવદ્ધર્મવિવૃદ્ધિયત્નપરમૈર્દેવર્ષિભિઃ પ્રાર્થિતઃ ॥ ૨ ॥

ઘોર કળિકાળમાં સદ્વિદ્યાના શત્રુ એવા બહુજનોવડે
વેદાર્થનું ઉચ્છેદન થઈ જતાં, તેમજ સાક્ષાત્ પરબ્રહ્મની
પ્રાપ્તિમાટેનાં શ્રેષ્ઠ એવાં સત્સાધનોનો નાશ થઈ જતાં,
અને કર્મ ઉપાસના જ્ઞાન યોગ તથા તપના ધર્મોનો વિનાશ
થઈ જતાં, ધર્મની અભિવૃદ્ધિનો યત્ન કરવામાં શ્રેષ્ઠ અને
અતિ ઉત્સુક એવા દેવ તથા ઋષિઓએ શ્રીદક્ષિણામૂર્તિ-
પ્રભુને અવતાર લેવા પ્રાર્થના કરી. ૨

શ્રીમદ્બ્રાહ્મણરાજવલ્લભકુલે પૈતાંબરો યોઽભવત્
 સાક્ષાચ્છ્રીશુકદેવશંકરકલો યોગીશ્વરો મૂર્તિમાન્ ।
 યથાસૌ નથુરામશર્મવપુષા નિત્યં જનૈર્જાયતે
 યોગીન્દ્રૈરભિવંદિતઃ પુનરસૌ શ્રીનાથશર્માકિતઃ ॥ ૩ ॥

દેવો અને ઋષિઓએ શ્રીદક્ષિણામૂર્તિપ્રભુને પ્રાર્થના કરવાથી શ્રીમાન્ એવા ઔદીચ્ય બ્રાહ્મણના રાજવલ્લભ (રાવળ) કુળમાં પૈતાંબર^૧(પીતાંબરજીના પુત્ર)રૂપે સાક્ષાત્ શંકરની કળારૂપ શ્રીશુકદેવયોગીશ્વર મૂર્તિમાન્ પ્રકટ^૨ થયા, કે જે મનુષ્યોવડે નિત્ય શરીરાકારે શ્રીનથુરામ-શર્માનામથી ઓળખાય છે, અને યોગીંદ્રોવડે અભિવંદન કરાઇને તેઓ શ્રીનાથશર્માનામથી પ્રસિદ્ધિ પામ્યા છે. ૩

૧ પીતં અંબરં યેન સઃ પીતાંબરઃ તસ્ય માવઃ પૈતાંબરઃ। અર્થાત્ આકાશનું પાન કરનાર (મહાકાશાદિ જેમાં લય પામે છે એવા)-ચિદાકાશરૂપ-બ્રહ્મસ્વરૂપ; અથવા પીતં અંબરં યસ્ય સઃ પીતાંબરઃ તસ્ય માવઃ પૈતાંબરઃ અર્થાત્ પીળું છે વસ્ત્ર જેમનું એવા શ્રીવિષ્ણુની કળારૂપ.

૨ “ પરિત્રાપ્તાય સાધૂનાં વિનાશાય ચ વુષ્કતામ્ ।
 ધર્મસંસ્થાપનાર્થાય સંભવામિ યુગે યુગે ॥ ”

સાધુઓના રક્ષણાથે, દુષ્ટોના વિનાશાર્થે, અને ધર્મની સંસ્થાપનાર્થે હું યુગે યુગે પ્રકટું છું એવા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા-રમૃતિવાક્યના પ્રભાણરૂપે પ્રકટ થયા.

શ્રીમદ્વૈવતરાજપર્વતતટપ્રાંતેઽસ્તિ બિલ્વાશ્રમે
યોગ્યાવાસવને શિવાપ્રિયતરે જાતં પુરં સાંપ્રતમ્ ।
ગુપ્તસ્તત્ર શિવાશ્રમોઽથ ગુરુણા દૃષ્ટઃ સમાધિસ્થિતૌ
તત્રૈવ સ્વનિવાસયોગ્યરચિતઃ સ્વાનંદનામાશ્રમઃ ॥૪॥

શ્રીમાન્ રૈવતરાજ (ગિરનાર) પર્વતની તળેટીમાં શ્રી
સદાશિવને અતિપ્રિય બિલ્વાશ્રમનામના સ્થળમાં યોગી-
જનોને રહેવાયોગ્ય એક વન હતું, કે જ્યાં સામ્પ્રતસમયે
એક પુર (બીલખા) વસ્યું છે. શ્રીગુરુએ સમાધિસ્થિતિમાં
તે બિલ્વાશ્રમમાં ગુપ્ત રહેલ શિવાશ્રમ (શ્રીશંકરનો આશ્રમ)
જોયો, તેથી ત્યાંજ પોતાના નિવાસને યોગ્ય પોતાનો
“ આનંદાશ્રમ ” નામે આશ્રમ રચાવ્યો. ૪

તત્સ્વે મોક્ષગૃહે સ્વયં હિ નિવસન્ યૌગીશ્વરૈર્યોઽર્ચ્યતે
યો બાલ્યાદિવિધાંગયોગકુશલઃ સદ્બ્રહ્મચર્યવ્રતી ।

વેદાંતોદિતતત્ત્વરૂપણપદુર્વેદસ્સ્વયં મૂર્તિમા—

સ્તસ્યાચાર્યશિરોમણેર્ભગવતઃ કુર્યાં સ્તુતિં પ્રેમતઃ ॥૫॥

પોતાના તે મોક્ષદાયક આશ્રમમાં પોતે વસતા છતા
જે યોગીશ્વરોવડે પૂજાય છે, જે બાલ્યવયથીજ વિવિધ અંગ-
યુક્ત યોગમાં કુશળ છે, જે સદ્બ્રહ્મચર્યવ્રતવાળા છે, અને
જે વેદ પોતેજ મૂર્તિમાન્ હોય તેવી રીતે વેદાંતપ્રતિપાદિત
તત્ત્વનું નિરૂપણ કરવામાં કુશળ છે, તે આચાર્યશિરોમણિ
ભગવાન્ શ્રીમન્નાથશર્માનું હું પ્રેમથી સ્તવન કરું છું. ૫

વેદાંતાદિકથાસ્તિ ચાષ્ટઘટિકાઃ સચ્છાસ્યચિંતા તથા
નિત્યં કર્મકૃતૌ પરોપકૃતયે કાચિત્કલા ગચ્છતિ ।
સ્વાત્માનંદગુરોઃ સમાધિસમયઃ શેષસ્તુ નિર્ગચ્છતિ
તાદૃગ્નાથગુરોઃ પદાંબુજયુગે ભંગઃ સદા સ્યામહમ્ ॥૬॥

સ્વાત્માનંદરૂપ શુરુશ્રી, કે જે નિત્યપ્રતિ આઠ ઘડી
સમય પરોપકારાર્થે વેદાંતાદિની કથા કરવામાં, આઠ ઘડી
સમય સતશાસ્ત્રના ચિંતનમાં, અને કેટલોક સમય પરોપકારાર્થે
કર્મકાંડમાં વ્યતીત કરે છે, તથા બાકીનો સમય સમાધિ-
સ્થિતિમાં સદા નિર્ગમન કરે છે તે શ્રીમન્નાથશર્માશુરનાં
ચરણકમળમાં હું સદા બ્રમરૂપે હોઉં એવો મારો
અભિલાષ છે. ૬

યસ્યાનુગ્રહતઃ સુપુણ્યફલતઃ સંપ્રાપ્ય પુંસ્ત્વં પરં
સદ્ધર્માદિરુચિર્વિધર્મવિમુક્તઃ સત્સંગજીવી ભવેત્ ।

૧ “યદ્યદાચરતિ શ્રેષ્ઠસ્તત્તદેવેતરો જનઃ ।

સ યત્પ્રમાણં કુરુતે લોકસ્તદનુવર્તતે ॥”

શ્રેષ્ઠ પુરુષ જે જે આચરે છે તે તે ખીળ પુરુષો કરે છે.
તેમજ શ્રેષ્ઠ પુરુષ જેને પ્રમાણ-યોગ્ય-ગણે છે તેને લોકો અનુ-
સરે છે. એ પ્રમાણે ગીતાસ્મૃતિમાં શ્રીકૃષ્ણપરમાત્માએ કહી, પરોપ-
કારાર્થે કર્માદિ કરવાની શ્રીઈશ્વરને તથા મહાપુરુષને પણ આવશ્યકતા
છે એમ દર્શાવ્યું છે. “મહાજનો યેન ગતઃ સ પન્થાઃ ।”
મહાપુરુષો જે માર્ગે ચાલે તેજ ખીળઓને મારે યોગ્ય માર્ગ છે.

યો વૈ તસ્ય પદારવિંદશરણં નીત્વા તતો ધ્યાનત-

સ્તં સેવેત તદૈવ તં નિજસમં કુર્યાદ્ દ્રુતં સદ્ગુરુઃ ॥૭૥॥

જીવ સુપુણ્યના ફળવડે જેઓશ્રીની કૃપાથી ઉત્તમ એવું પુરુષપણું પામીને સદ્ધર્માદિમાં રુચિવાળો, વિધર્મથી વિમુખ (અધર્મથી પાછો વળનારો) અને સત્સંગપરાયણ જીવનવાળો થાય છે, તે ગુરુશ્રીના પાદકમળનું શરણ ગ્રહીને જે ધ્યાનથી તેમનું સેવન કરે છે તેને શ્રીગુરુ શીઘ્ર પોતાના સમાન પ્રભાવવાળો કરી દે છે. ૭

સર્વેષામાધિકારિણામનુદિનં દૃષ્ટ્વાધિકારસ્થિતિં
તાદૃગ્ધર્મપરાન્ વિધાય મનુજાન્ સંયોજ્ય નિઃશ્રેયસે ।

કર્મોપાસનકારિણામધિકૃતાં શ્રદ્ધાત્મનાસ્તે હૃદિ
યો યોર્ગીંદ્રમતૌ ચ યોગકલ્યા જ્ઞાનેન વિજ્ઞાનિનામ્ ॥૮॥

સદ્ગુરુશ્રી સર્વ અધિકારિજનોની નિત્ય અધિકાર-સ્થિતિ (અંતઃકરણાદિની યોગ્યતા) અવલોકીને તેમને તેમના અધિકાર પ્રમાણે ધર્મપરાયણ કરી-મોક્ષમાર્ગમાં ભેડીને, કર્મોપાસનાના અધિકારીઓના હૃદયમાં શ્રદ્ધારૂપે, યોગીંદ્રની મતિમાં યોગકળારૂપે, અને જ્ઞાનીઓના અંતઃકરણમાં જ્ઞાનકળારૂપે વિરાજે છે. ૮

વૈરાગ્યાદિવિશુદ્ધસાધનચતુષ્કાઢયઃ સુધીઃ સાધકો
વેદાધ્યાગમપારગં સકરુણં બ્રહ્મૈકાનિષ્ઠં ગુરુમ્ ।

ગત્વા દંડાનિમં નિપત્ય ચરણે યઃ સર્વદા સેવતે

તં નાથં પ્રણયેન સેવ્યપદવીયોગ્યો દ્રુતં જાયતે ॥ ૯ ॥

વૈરાગ્યાદિ વિશુદ્ધ સાધનચતુષ્ટયથી યુક્ત અને મુખ્યદ્વિ-
માન્ એવા જે સાધક, વેદાદિશાસ્ત્રોના પારને પામેલા
(શ્રાત્રિય) તથા બ્રહ્મનિષ્ઠ અને અતિ કારુણીય એવા
શ્રીમન્નાથશર્માશ્રુતિ પ્રદાને તેઓશ્રીનાં ચરણકમળમાં
સાષ્ટાંગદંડવત્ પ્રણામ કરી, તેઓશ્રીનું પ્રેમવડે સર્વદા સેવન
કરે છે તે તેઓશ્રીના કૃપાપ્રભાવથી સત્વર સેવ્યપદવીને
યોગ્ય થાય છે. ૯

જ્ઞાનાનંદસમુદ્રચંદ્રસદૃશો ભક્તાર્તિહા યઃ સદા

યે શિષ્યાઃ શરણાગતાઃ સકરુણો દત્વા વિમુક્તિપદમ્ ।

જ્ઞાનં તેભ્ય ઉદારભાવપુરતઃ શિષ્યેભ્ય આપ્નોત્તમ—

સ્તાન્વહ્યાત્માવિદઃ કરોતિ ચ તથા બ્રહ્મૈકભાવં ગતાન્ ॥૧૦॥

જે સર્વદા જ્ઞાનાનંદરૂપી સમુદ્રના ચંદ્રસમાન અને
અતિ કારુણિક હોઈ લાક્ષ્મીનોની વિટંબણાનું હનન કરનારા
છે તે આત્મપુરુષોમાં^૧ ઉત્તમ એવા સદ્ગુરુશ્રી, જે શિષ્યો
પોતાને શરણે આવે છે તેમને ઉદાર મનથી મુક્તિદાયક
જ્ઞાન આપીને બ્રહ્મવેત્તા અને બ્રહ્મની સાથે અભેદભાવને
પામેલા બનાવે છે. ૧૦

૧ બ્રમ, પ્રમાદ, વચનેચ્છા-કળવાન્તી ઇચ્છા-ને ઇદ્રિયોની
શિથિલતા એ આર દોષો જેમાં નથી એવા જ્ઞાની પુરુષ તે આત્મ.

સ્વશ્રેયસ્કરબોધભક્તિવિમુક્તા યત્સત્કૃપાદૃષ્ટિત્સ
ત્યક્ત્વાજ્ઞાનવિમૂઢતામસુખદાં વિજ્ઞાનમાર્ગે રતાઃ ।
મન્યન્તે યમનન્યભાવમરિતાઃ શ્રીશંકરાંશં શુકં
પાશંદામયપીઢિતસ્ય ભગવાન્કુર્યાત્ સદા મંગલમ્ ॥૧૧॥

પોતાનું (જીવાત્માનું) શ્રેય કરનાર એવા જે જ્ઞાન
અને લક્ષિત, તેનાથી વિમુખ પુરુષો, જેઓશ્રીની સદૃષ
કૃપાદૃષ્ટિથી દુઃખને આપનારી અજ્ઞાનજનિત મૂઢતાને ત્યજી
દઈને વિજ્ઞાનમાર્ગમાં—પરમાત્માનું સાક્ષાત્ દર્શન કરાવનાર
માર્ગમાં—પ્રીતિવાળા થાય છે, અને અનન્યભાવથી ભરપૂર
તે મનુષ્યો જેઓશ્રીને શંકરના અંશ એવા શુકદેવજીરૂપે
માને છે, તે ભગવાન્ સદ્ગુરુશ્રી વર્તમાનમાં પાખંડરોગથી—
પાખંડમતપંથો અને પાખંડવિચારોથી—પીડાતા જનસમૂહનું
સદા કલ્યાણ કરે. ૧૧

ષટ્ચક્રાદિષુ તારકં તુ સગુણં ધ્યાત્વા પરં બ્રહ્મ યઃ
પશ્ચાચ્છિષ્યગણાન્ ક્રમેણ ચ નિર્જાસ્તન્માર્ગમુચ્ચીય ચ ।
સ્વીયં સપ્તમધામ તત્પદમૃતં યઃ પ્રાપયત્યાદરાત્
તસ્મૈ શ્રીગુરુનાથર્શર્મવપુષે નિત્યં નમો યોગિને ॥ ૧૨ ॥

જે ષટ્ચક્રાદિમાં પ્રથમ પ્રણવરૂપ અપરબ્રહ્મનું—સગુણ
બ્રહ્મનું, ને પછી અરૂપબ્રહ્મનું—નિર્ગુણબ્રહ્મનું ધ્યાન કરી, પોતાના
શિષ્યસમૂહને કમવડે તે માર્ગમાં ચડાવીને સત્યસ્વરૂપ

તત્ (તે) પ્રક્ષના પદરૂપ જે સર્વથી શ્રેષ્ઠ પોતાનું^૧ ધામ-સત્તમ-ધામરૂપ અજરામર ચક્ર-સહસ્રદળ પદ્મ-તેને આદરથી પ્રાપ્ત કરાવે છે, તે શ્રીનાથશર્મારૂપ દેહને ધારણ કરનારા યોગીંદ્રસદ્ગુરુને નિત્ય નમસ્કાર. ૧૨

ब्रह्मोक्तेः श्रवणं तथैव मननं नित्यं निदिध्यासनं
प्रेम्णैवाचरतः प्रपन्नपुरुषान् यो बंधतोऽमोचयत् ।

શ્રુત્યુદ્ધારકરઃ પરઃ શિવ ઇવ પ્રોચ્ચંડપાસ્વંદહા

દુર્વિદ્યાગજકેસરી વિજયતે શ્રીનાથશર્મા ગુરુઃ ॥ ૧૩ ॥

નિત્યપ્રતિ વેદનાં મહાવાક્યનાં શ્રવણ, મનન અને નિદિધ્યાસન અથવા પરમાત્મસંબંધિ કથાનાં શ્રવણ મનન ને નિદિધ્યાસન જેઓ પ્રેમપૂર્વક આચરે છે, તેવા શરણાગત શિષ્યજનોને જેઓશ્રી સંસારના બંધથી મુક્ત કરે છે, તેમજ જેઓશ્રી અતિ બલવત્તમ પાખંડનું હનન કરનાર ને શ્રુતિનો (વેદનો) ઉદ્ધાર કરનાર હોઈ જાણે બીજા શંકરાચાર્ય હોય તેવા છે, તે દુર્વિદ્યારૂપ (અવિદ્યારૂપ અથવા અજ્ઞાન-રૂપ) હાથીના કેસરીસિંહરૂપ શ્રીનાથશર્માસદ્ગુરુ વિજય પામે. ૧૩

૧ યોગશાસ્ત્ર પ્રમાણે મૂળાધાર, સ્વાધિષ્ઠાન, મણિપુર, અનાહત વિશુદ્ધ ને આત્મા એ પદ્મકનો બેદ કર્યા પછી સાતમું ચક્ર જે અજરા-મર ચક્ર અથવા સહસ્રદળ પદ્મ તેમાં સ્થિતિ કરાય છે. એજ સત્તમધામ-તેના દેવ સદ્ગુરુ હોવાથી તેને સદ્ગુરુનું પોતાનું ધામ કહ્યું છે.

ગુરુચારિત્ર્યનામેદં સ્તોત્રં પ્રેમ્ણા કૃતં મયા ।

પઠિત્વા શ્રદ્ધયા શ્રુત્વા ગુરુભક્તિં સમશ્રુતે ॥ ૧૪ ॥

इति श्रीजीर्णदुर्गनिवासिना मूलशंकरव्यासेन कृतं
श्रीनाथगुरुचारित्र्यस्तोत्रं समाप्तम् ॥ ॐ ॥

આ શ્રીનાથગુરુચારિત્ર્ય નામનું સ્તોત્ર મેં પ્રેમથી કર્યું છે, તેનો જે પુરુષ શ્રદ્ધાથી પાઠ કરે છે, અથવા તેનું શ્રવણ કરે છે તે પુરુષ શ્રીસદ્ગુરુની ભક્તિને પ્રાપ્ત કરે છે. ૧૪

એ પ્રમાણે જૂનાગઢનિવાસી વ્યાસ મૂળશંકરકૃત શ્રીનાથગુરુચારિત્ર્ય એ નામનું સ્તોત્ર પૂર્ણ થયું.

ૐ

॥ श्रीनाथगुरुमाहात्म्यस्तोत्रम् ॥

[૩]

महिमानं गुरोर्वक्तुं नास्मि शक्तस्तथापि हि ।

किञ्चिद्वच्मि गुरुं नत्वा गुरुमीत्यै च बालवत् ॥ १ ॥

શ્રીસદ્ગુરુનો મહિમા કહેવાને હું સમર્થ નથી, તોપણ તેઓશ્રીને નમસ્કાર કરીને તેઓશ્રીની પ્રસન્નતાને અર્થે બાળકની પેઠે કંઈક બોલું છું. ૧

ત્રાતસ્તત્ર શુકાવતારવચનૈઃ શ્રીવિષ્ણુરાતો ભયા-
દત્ર શ્રીગુરુનાથશર્મવચનૈસ્ત્રાતા અનેકે નરાઃ ।

કેચિચ્છિલ્લગ્નગણાશ્ચ યસ્ય કરુણાદૃષ્ટ્યાઽઽત્મભાવં ગતા
યોગધ્યાનબલેન કાંશ્ચ નયતે સ્વીયં પદં નિષ્કલમ્ ॥૨॥

જ્યારે શ્રીશુકદેવજીના ઉપદેશવચનોવડે કરીને ત્યાં
એક પરીક્ષિતરાજજી લયથી તર્યા, ત્યારે અહિં તો શ્રીનાથ-
શર્માસદ્ગુરુના ઉપદેશવચનોવડે અનેક નરો તર્યા છે;
વળી જેની માત્ર કરુણાદૃષ્ટિથીજ કેટલાક શિષ્યો આત્મભાવ-
પ્રદાન-ને પામેલા છે, તેમ કેટલાક શિષ્યોને તેઓશ્રી
યોગધ્યાનના બળવડે પોતાના અખંડ ધામપ્રતિ લઈ
જાય છે. ૨

સત્યાનંદચિદેકપૂર્ણરસદઃ સર્વાન્તરો યો બહિર્
વ્યાપ્તો બ્રહ્મવિદાં વરિષ્ઠવરદઃ સ્વે ધામ્નિ યો રાજતે ।
અદ્વૈતામૃતપૂર્ણબોધજલદો જિજ્ઞાસુસંજીવન-
સ્તસ્મૈ શ્રીગુરુયોગિને નમઃ इदं શ્રીનાથશર્માત્મને ॥ ૩ ॥

જે સત્ ચિત્ત ને આનંદરૂપ એકાત્માના પૂર્ણ રસને
આપનારા છે, અંતર ને બહાર સર્વત્ર વ્યાપક છે, પ્રદા-
વેતાઓમાં અતિ શ્રેષ્ઠ તથા વરદાનને આપનારા છે, અને
પ્રદાનસ્વરૂપી સ્વધામમાં વિરાજી રહ્યા છે; વળી જે અ-
દ્વૈતામૃતથી પૂર્ણ એવા સદ્બોધની વૃષ્ટિ કરનાર મેઘરૂપ તથા

જિજ્ઞાસુજનોના સંજીવનરૂપ છે, તે શ્રીનાથશર્માનામે યોગીંદ્ર-
ગુરુને આ નમસ્કાર. ૩

શાંતિદાન્તિરનુત્તમા વ્યુપરતિર્યત્ર ધ્રુવા સંસ્થિતા

ભક્તિઃ શ્રીપરમાત્મનિષ્ઠપરમા પ્રેમપ્રસારોજ્જ્વલા ।

સદ્વિદ્યાર્પણતારિતાશિલજનસૈવિદ્યચૂડામાણિ-

સ્તસ્મૈ શ્રીગુરુયોગિને નમઃ ઇદં શ્રીનાથશર્માત્મને ॥ ૪ ॥

જેમનામાં સર્વોત્તમ શમ, દમ અને ઉપરતિ અચળ-
પણે રહ્યાં છે, જેમનામાં સર્વત્ર પ્રેમના પ્રસારવડે અતિ
ઉજ્જ્વલ એવી શ્રીપરમાત્મામાં નિષ્ઠાવાળી પરમ ભક્તિ
છે, તેમજ જેઓશ્રી સદ્વિદ્યાના દાનવડે સર્વ જનને તારનારા
તથા વેદત્રયીને જાણનાર પુરુષોમાં ચૂડામણિરૂપ છે, તે
શ્રીનાથશર્માનામે યોગીંદ્રગુરુને આ નમસ્કાર. ૪

કામાદ્યા રિપવો જિતા અતિબલા યે બાલ્ય એવોદ્ધતા

બ્રહ્માનંદપદં પ્રશાંતરજસં સાક્ષાત્કૃતં યેન વૈ ।

નિર્માનોડપ્યતિમાનિતો બુધજનૈઃ સન્માનદો યઃ સતાં

તસ્મૈ શ્રીગુરુયોગિને નમઃ ઇદં શ્રીનાથશર્માત્મને ॥ ૫ ॥

કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ અને મત્સર એ નામના
અતિ બળવાન અને ઉદ્ધત ષડ્રિપુઓને જેમણે બાળવયથીજ
જીતેલા છે, રજોગુણ જેમાંથી અત્યંત નિવૃત્ત થઈ ગયો છે
એવા બ્રહ્માનંદપદનો જેમણે સાક્ષાત્કાર કરેલો છે, અને જેઓ
વિદ્વાનોવડે બહુ માન પામેલા-પૂજાએલા-છતાં પોતે નિર્માની

હોઈ સત્પુરુષોને સન્માન આપનારા છે, તે શ્રીનાથશર્માનામે યોગીંદ્રગુરુને આ નમસ્કાર. ૫

સાક્ષાત્તત્ત્વસુસ્વોપદેશસરણી દિવ્યા યદીયાઙ્ગતા
શ્રદ્ધાભક્તિસમન્વિતા વિજયતે લોકાગ્નતોચ્છેદિની ।

શ્રોત્રાનંદપદમદાઽઽશ્રિતજનશ્રેયસ્કરી ચોત્તમા

તસ્મૈ શ્રીગુરુયોગિને નમઃ इदं श्रीनाथशर्मात्मने ॥ ६ ॥

તત્ત્વનો સાક્ષાત્ સુખરૂપ ઉપદેશ કરવાની જેમની પરિપાટી-પદ્ધતિ-અતિ અદ્ભુત, શ્રદ્ધાભક્તિથી યુક્ત, લોકોના અજ્ઞાનનું ઉચ્છેદન કરનારી, શ્રોત્રને આનંદ આપનારી, શરણે આવેલાનું કલ્યાણ કરનારી અને અત્યુત્તમ હોઈ વિજય પામી રહી છે, તે શ્રીનાથશર્માનામે યોગીંદ્રગુરુને આ નમસ્કાર. ૬

સૌજન્યં તુ યદીયમુત્તમતમં સંતાપહં સૌહૃદં

સૌશીલ્યં સુતરાં ચ વિશ્વરુચિરં સારલ્યમત્યદ્ભુતમ્ ।

દીનાનાથદયાલુતા નિરુપમા યસ્યાસ્તિ ચિત્તે શ્રિતા

તસ્મૈ શ્રીગુરુયોગિને નમઃ इदं श्रीनाथशर्मात्मने ॥ ७ ॥

જેમનું સૌજન્ય અત્યુત્તમ છે, જેમનું સૌહૃદ-અકારણ મિત્રપણું-અન્યના સંતાપને હણનારું છે, જેમનું સુશીલપણું જગતમાં અત્યંત આકર્ષક છે, જેમની સરલતા અતિ અદ્ભુત છે, તેમજ જેમના ચિત્તમાં દીન અને અનાથપ્રતિ નિરુપમ દયાલુતા રહેલી છે, તે શ્રીનાથશર્માનામે યોગીંદ્ર-ગુરુને આ નમસ્કાર. ૭

યાસ્મિન્ સદ્ગુણસાગરાયિતગુરૌ શ્રેશેઘુણાનાં ગણા
નિઃસંખ્યા વિલસંતિ રત્નનિકરા રત્નાકરસ્યા ઇવ ।
સ્વીયે શિષ્યગણે દયાર્દ્રહૃદયઃ સન્માર્ગસંદર્શક-
સ્તસ્મૈ શ્રીગુરુયોગિને નમઃ ઇદં શ્રીનાથશર્માત્મને ॥ ૮ ॥

સદ્ગુણના સાગરરૂપ જે સદ્ગુરુશ્રીમાં કલ્યાણકારી
જિજ્ઞાસુના સમૂહ, રત્નાકરમાં રહેલ રત્નસમૂહની પેઠે નિઃસંખ્યા-
1 વિલસી રહ્યા છે, તથા જે પોતાના શિષ્યગણપ્રતિ
યાત્રી ભીંખયેલા હૃદયવાળા અને સન્માર્ગનું દર્શન
રાવનાર-ઉપદેશક-નેતા-છે, તે શ્રીનાથશર્માનામે યોગીંદ્ર-
ગુરુને આ નમસ્કાર. ૮

બ્રહ્માનંદપરિપ્લુતો જગતિ યઃ પૂર્ણાર્થસદ્બોધશે
યસ્યાનુગ્રહતો મયા સુવિદિતં સ્વપ્નેદ્રજાલોપમમ્ ।
મિથ્યૈવાત્ર વિનિશ્ચિતં જગદિદં સ્વાજ્ઞાનસુપ્ત્યુત્થિતં
તસ્મૈ શ્રીગુરુયોગિને નમઃ ઇદં શ્રીનાથશર્માત્મને ॥ ૯ ॥

આ જગત્માં જેઓશ્રી બ્રહ્માનંદમાં નિમગ્ન છતા
મૂર્ખસિદ્ધિદાયક સદ્બોધને આપનારા છે, તથા જેઓશ્રીની
રૂપાત્મી મેં આ જગત્ને આત્મસ્વરૂપના અજ્ઞાનરૂપ નિદ્રાત્મી
ઉત્પન્ન થયેલું જાણ્યું, અને તે સ્વપ્ન તથા દંદ્રજાલની પેઠે
ખડિં મિથ્યાજ છે એવો સારી રીતે નિશ્ચય કર્યો, તે
શ્રીનાથશર્માનામે યોગીંદ્રગુરુને આ નમસ્કાર. ૯

જાગ્રત્સ્વપ્નસુષુપ્તિકાદિષુ ચ યઃ સાક્ષી તુરીયઃ સ્વયં
યથાદૌ જગતોઽસ્તિ યથા નિધને મધ્યે ચ યઃ સર્વગઃ ।
માયાસંભવતીવ્રતાપશમને બદ્ધાદરો દૈશિક—

સ્તસ્મૈ શ્રીગુરુયોગિને નમઃ इदं श्रीनाथशर्मात्मने ॥ ૧૦ ॥

જે પોતે જાગ્રત્ સ્વપ્ન અને સુષુપ્તિ, તથા સ્થૂળ સૂક્ષ્મ અને કારણ આદિને વિષે સાક્ષિરૂપે તુરીય (ચાત્રી) રહ્યા છે, અને જે જગતના આદિ મધ્ય ને અંતમાં તથા સર્વમાં રહેલા છે; તેમજ જે સદ્ગુરુ જિજ્ઞાસુજનોપ્રતિ માયાથી ઉપજેલા સંસારના તીવ્ર તાપોનું શમન કરવામાં આદરપૂર્ણ છે, તે શ્રીનાથશર્માનામે યોગીંદ્રગુરુને આ નમસ્કાર. ૧૦

योगજ્ઞાનવતાં ગુરોર્ગુરુરયં શ્રીનાથશર્મા સ્વયં
કિં સાક્ષાચ્છુક એવં કિં સ ભગવાન્ વ્યાસોઽથવા શંકરઃ ।
इत्थं तर्कमुपैति शिष्यहृदयं यं वीक्ष्य वार्गाश्वरं
તસ્મૈ શ્રીગુરુયોગિને નમઃ इदं श्रीनाथशर्मात्मने ॥ ૧૧ ॥

યોગી અને જ્ઞાનીઓના ગુરુના પણ પોતે ગુરુરૂપ આ શ્રીનાથશર્મા છે. વળી જે વાણીના સ્વામી ગુરુશ્રીને જોઈને શિષ્યનાં હૃદય તર્કવિતર્ક કરે છે કે તેઓશ્રી તે શું સાક્ષાત્ શુકદેવજી, કે સાક્ષાત્ વ્યાસભગવાન, અથવા શું સાક્ષાત્ શંકર છે? ! તે શ્રીનાથશર્માનામે યોગીંદ્રગુરુને આ નમસ્કાર. ૧૧

श्रीमन्नाथगुरोः स्तवं पठति यः श्रद्धान्वितो नित्यशो
यदा तस्य तु पुण्यपूजनविधौ भक्त्या गुरौ निष्ठया ।

સ્વાત્માનંદપદં દદાતિ કૃપયા તસ્મૈ સદા યો ગુરુ-

સ્તસ્મૈ શ્રીગુરુવેર્ષયે સ્તવમિમં શ્રીનાથશર્માત્મને ॥૧૨॥

આ શ્રીનાથશર્માગુરુના સ્તવનનું જે કોઈ શ્રદ્ધાયુક્ત થઈને નિત્ય પઠન કરે, અથવા ભક્તિવડે શ્રીગુરુમાં નિષ્ઠા રાખીને તેઓશ્રીના પવિત્ર પૂજનવિધિમાં આ સ્તવનનો પાઠ કરે, તો જે ગુરુ સદાને માટે તેને કૃપાદષ્ટિવડે સ્વાત્માનંદપદ આપે છે, તે શ્રીનાથશર્માગુરુને આ સ્તવન અર્પણ કરું છું. ૧૨

ગુરોર્ભક્તેઃ પ્રેમદ્રવગલિતાચિત્તોદ્ભવમિદં

તતઃ શુદ્ધાશુદ્ધં સ્તવનમનવેક્ષ્યં બુવજનૈઃ ।

ન ચ સ્વાત્મસ્તુત્યૈ કૃતમપિ તુ કૈવલ્યગતયે

યતો વિદ્વન્માન્યં જયતુ સુજનૈઃ સેવ્યમનઘમ્ ॥ ૧૩ ॥

ગુરુભક્તિના પ્રેમરસમાં ગળી ગયેલ ચિત્તમાં આ સ્તવન ઉદ્ભવ પામ્યું છે તેથી બુદ્ધજનો આ સ્તવનની શુદ્ધિઅશુદ્ધિનો વિચાર ન કરે, (કિંતુ સારનેજ ગ્રહણ કરે.)

આ સ્તવન કર્તાએ પોતાની સ્તુતિ વા કીર્તિનિમિત્ત કર્યું નથી, પરંતુ માત્ર કૈવલ્યગતિને અર્થેજ કર્યું છે, તેથી વિદ્વાનોને માન્ય અને સત્પુરુષોએ સેવ્ય એવું આ પવિત્ર સ્તવન વિજય પામે. ૧૩

ચરણકમલયુગ્મં यस્ય નત્ર

ભવતિ શ્રુતિ મનુષ્યો દાન્તશાન્તાગ્રગણ્યઃ ।

સ જયાતિ સતતં સદ્બ્રહ્મવિદ્યાતિહૃદયઃ

સદયહૃદયવૃત્તિર્નાથશર્મા ગુરુર્નઃ ॥ ૧૪ ॥

જેમના અતિરમ્ય અરણ્યકમલયુગ્મને નમસ્કાર કરીને મનુષ્ય જગત્માં શાંત અને દાંત પુરુષોમાં અગ્રગણ્ય થાય છે, તે બ્રહ્મવિદ્યાના હૃદયરૂપ (રહસ્ય બાણનાર-કહેનાર) અને દયાયુક્ત હૃદયવૃત્તિવાળા અમારા શ્રીનાથશર્માગુરુ નિરંતર વિજય પામે છે. ૧૪

સત્પુણ્યાર્જિતભાગ્યતઃ સમભવદ્ભક્તિઃ પરૈકાન્તિકા :

નાથે શ્રીમતિ સદ્ગુરૌ નરહરૌ યસ્યાતિમાત્રા યતઃ ।

ચક્રે તજ્જનમૂલશંકર ઇતિ સ્તોત્રં સદેતન્મુદા

ત ષ્ઠ્યૈ ચ જગચ્છિવાય સુજનૈઃ શ્રાવ્યં ચ ગેયં હિ તત્ ॥ ૧ ॥

પ્રશસ્ત પુણ્યવડે પ્રાપ્ત કરેલા સુભાગ્યવડે જેની પુરુષરૂપે હરિ એવા શ્રીમન્નાથસદ્ગુરુવિષે દૃઢ નિશ્ચયવાળી અતિશય પરા ભક્તિ પ્રકટ થયેલ છે, તે તેઓશ્રીના ભક્તજન વ્યાસ મૂલશંકરશર્માએ તેઓશ્રીની પ્રસન્નતાને અર્થે તથા જગત્ના કલ્યાણને અર્થે હર્ષથી આ સ્તોત્ર રચ્યું છે, જે સજ્જનોએ શ્રવણ કરવાયોગ્ય તથા ગાવાયોગ્ય છે. ૧૫

इति श्रीजीर्णदुर्गनिवासिना मूलशंकरव्यासेन कृतं
श्रीनाथगुरुमाहात्म्यस्तोत्रं समाप्तम् ॥ ॐ ॥

એ " " " " નાગદ્નિવાસી વ્યાસ મૂલશંકરકૃત શ્રીનાથગુરુમાહ... નું સ્તોત્ર પૂર્ણ થયું. ૐ

બ્રહ્મનિષ્ઠ મહારાજ શ્રીનથુરામશર્મા-કૃત પુસ્તકો.

શ્રીઉપનિષદો. (ઈશોપનિષદ્ધી કેવલ્યોપનિષદ્ધીની બાર ઉપનિષદો તથા માંડક્યોપનિષદ્ધીપરની ભગવાન્ ગૌડ-પાદની કારિકા મૂલ તથા ગુજરાતીટીકા અને ૧૦૬ ઉપનિ-પદોનો ગુજરાતીમાં સાર.) ત્રીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૬-૪-૦ છપાય છે. વેદાંતદર્શન, પાકા પુંઠાનું. રૂ. ૩-૮-૦ વેદાંતદર્શન, ત્રીજા પુંઠાનું રૂ. ૮-૦-૦ શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા, પદચ્છેદ, મનવચ, પદાર્થ ને રહસ્યદીપિકાટીકાસહિત. પાંચમી આવૃત્તિ. રૂ. ૩-૮-૦ પાતંજલયોગદર્શન, પદ્યોધિનીનામની સંસ્કૃત-ભાષાની ટીકા તથા સૂત્રાર્થ ને રહસ્યદીપિકાનામની ગુજરાતી-ભાષાની ટીકાસહિત. ત્રીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૨-૪-૦ અપ્રાપ્ત્ય-અપ્રવચન, સંસ્કૃતભાષાની ટીકા ને સૂત્રાર્થ તથા ગુજ-રાતીમાં ભાષાની ટીકાસાથે. રૂ. ૧-૦-૦

યોગકૌસ્તુભ. ચાથી આવૃત્તિ. રૂ. ૧-૮-૦ પરમપદ-ધિની. ચાથી આવૃત્તિ. રૂ. ૦-૧૪-૦ સંધ્યાનો વેદાંતા-સાર વિચાર. રૂ. ૦-૧-૦ નાથસ્વરોદય. ત્રીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૦-૨-૬ બ્રહ્મટી વાગ્મીનું સ્પષ્ટીકરણ. ત્રીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૦-૧-૬ ભક્તિપુષ્પ. રૂ. ૦-૦-૬ વૈરાગ્યસુધાકર. રૂ. ૦-૧-૬ મનુષ્યમિત્ર. બીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૦-૪-૦ સ્વાભાવિક-ત્રીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૦-૨-૬ સુબોધકરૂપલતા. બીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૦-૬-૦ સદુપદેશદિવાકર પ્રથમ કિરણ. બીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૦-૧૨-૦ સદુપદેશદિવાકર દ્વિતીય. રૂ. ૧૨-૦ સદુપદેશદિવાકર તૃતીય કિરણ. રૂ. ૦-૧૨-૦ પદેશદિવાકર ચતુર્થ કિરણ. રૂ. ૧-૨-૦

ઉપદેશઅંથાવલિના અંક ૧ થી ૧૦. રૂ. ૦-૪-
 ઉપદેશઅંથાવલિના અંક ૧૧ થી ૨૫. બીજી આવૃત્તિ. :
 ૦-૧-૦ ઉપદેશઅંથાવલિના અંક ૨૬ થી ૩૫. રૂ. ૦-૮-
 અંતર્યામીના આદેશો. રૂ. ૦-૧૦-૦ અપ્રાપ્ત. યોગપ્રલાક
 બીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૦-૩-૬ પ્રશ્નોત્તરરૂપે વિવિધ ઉપદેશ
 બીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૦-૩-૬ ગીતાદિ પંચરત્ન સટીક. સુધ
 રેલી વધારેલી બીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૧-૮-૦ રાસપંચાધ્યા
 ભક્તિપક્ષની તથા જ્ઞાનપક્ષની વિસ્તૃત ટીકાસહિત. રૂ. ૦-૭-
 ૦-૫-૬ પ્રણવપદ. ચાથી આવૃત્તિ. રૂ. ૦-૩-૦ પ્રણ
 વિસ્તારપદ. બીજી આવૃત્તિ. રૂ. ૦-૨-૦ નાથકાવ્ય. રૂ. ૦-૫-૦
 સદુપદેશમાલા પ્રથમભાગ. રૂ. ૦-૩-૬ પત્રકરૂપમંજરી. રૂ.
 ૦-૩-૦ વિનોદમાલા. રૂ. ૦-૫-૦ દુરાચારગિરિવજ્ર. રૂ.
 ૦-૪-૬ મહામંત્રમોલિકા. રૂ. ૦-૩-૦ સુવિચારચંદ્રિક
 રૂ. ૦-૨-૦ રુદ્રસૂક્ત પુરુષસૂક્ત ને ઈશા વાસ્ય, સ્વ
 શબ્દાર્થ ને વિવેચનાદિસહિત. રૂ. ૦-૪-૦ શ્રીસૂક્ત, ૨
 પ્રકારની ટીકાસાથે. રૂ. ૦-૦-૬

અન્યકૃત પુસ્તકોઃ-નૈમિત્તિકકર્મપ્રકાશ. રૂ. ૨-૬-૦
 કર્તવ્યબોધ. રૂ. ૦-૮-૦ સંગીતગીતા. રૂ. ૦-૬-૦ ઋષિવિદ્યા.
 રૂ. ૧-૮-૦ પશ્ચોત્તરમાલિકા રૂ. ૧-૮-૦ જીવનસુક્રિતવિવેક-
 નું ભાષાંતર. રૂ. ૧-૪-૦

ઉપર લખેલાં સર્વ પુસ્તકો વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ.
 બીલખા. કાઠિયાવાડ. એ સ્થલેથી ઉપર લખેલા મૂલ્યથી
 મળી શકશે.

